

Účast občanů na utváření energetické budoucnosti Evropy

Názorový článek místopředsedkyně pro demokracii a demografii Dubravky Šuicové

Dnešní den je významný tím, že zahajujeme další evropskou panelovou diskusi, tentokrát na téma energetické účinnosti. Jedná se o další důležitý krok na jedinečné cestě, na kterou jsme se vydali společně s lidmi ze všech koutů Evropy a která začala Konferencí o budoucnosti Evropy. Od té doby neustále pracujeme na budování inovativního demokratického ekosystému. Loni jsme začali třemi panelovými diskusemi občanů na téma plýtvání potravinami, virtuálních světů a mobility ve vzdělání a každá z nich měla rozhodující dopad na politické iniciativy. Nejedná se jen o podporu diskusí a přibližování institucí občanům, ale jde nám o skutečné začlenění hlasů občanů do struktury naší tvorby politik.

Konference o budoucnosti Evropy byla průlomovým krokem při uplatňování participativní a poradní demokracie. Tisíce Evropanů se díky ní zapojilo do smysluplných diskusí o svých nadějích a snech pro EU. Shromážděné poznatky byly neocenitelné a utvářely naše porozumění a přístup k Evropě, která má být soudržnější, odolnější a více orientovaná na budoucnost. V duchu tohoto trvalého závazku a spolupráce zahajujeme evropskou panelovou diskusi občanů o energetické účinnosti.

Co přesně však tyto panelové diskuse jsou a jak fungují? Evropské panelové diskuse občanů jsou v první řadě inovativním, bezpečným a transparentním prostorem pro poradní demokracii. Jsou na ně zváni Evropané ze všech generací a různých prostředí, aby společně diskutovali, debatovali a svými návrhy přispěli ke konkrétním oblastem politiky. Panelové diskuse nejsou poradními orgány, jedná se spíše o fóra, jejichž cílem je posílit účast občanů. Jejich účastníci se rychle zasnívají do probíraného tématu, radí se o něm a poté předkládají své myšlenky a návrhy. Právě tímto konkrétním způsobem mohou občané ovlivňovat, jakým směrem se budou politiky EU ubírat. Maximálně tak využíváme dynamický prostor mezi volbami a upevňujeme naši zastupitelskou demokracii. Ačkoli účast ve volbách je důležitá – a já naléhavě vyzývám všechny, aby se zúčastnili nadcházejících voleb do Evropského parlamentu, – neměli bychom svou účast na demokracii omezovat na tento jediný akt jednou za několik let.

Účastníci diskuse jsou vybíráni na základě přísně uplatňovaného náhodného výběru, který zajišťuje široké demografické zastoupení, mimo jiné pokud jde o věk, zeměpisnou polohu (všechny členské státy a městské/venkovské oblasti), socioekonomické zázemí a úroveň vzdělání. Tato rozmanitost má zásadní význam, neboť zajišťuje pestrou škálu perspektiv a zkušeností, kterými se diskuse a výsledky obohacují. Záměrně však uplatňujeme mírně vyšší zastoupení mladších lidí. Nejméně jednu třetinu každého panelu tvoří stejně jako na konferenci mladí lidé ve věku 16 až 25 let.

Panelová diskuse o energetické účinnosti je obzvláště aktuální. Evropa se musí vypořádat s dvojitou výzvou, kterou je jednak změna klimatu a jednak energetická bezpečnost. Inovativní a udržitelná řešení jsou tedy zapotřebí více než kdy jindy. Panelová diskuse bude pro občany platformou, kde budou moci vyjádřit své nápady, obavy a vize pro energeticky účinnější Evropu. Jejich příspěvky napomohou nasměrovat úsilí EU v oblasti snižování spotřeby energie, přechodu na čisté zdroje energie a zajištění udržitelné budoucnosti pro všechny.

Vytváříme nový demokratický ekosystém a dokládáme tím svůj závazek, že nebudeme návrhům našich občanů jen naslouchat, ale také na jejich základě jednat. Odráží se zde naše důvěra v kolektivní, mezigenerační inteligenci a v úlohu, již participativní demokracie hraje při utváření politik, které jsou inkluzivnější, spravedlivější a odrážejí rozličné ambice evropského obyvatelstva. Často slyšíme, že je třeba, aby občané důvěřovali politikům. Jako bývalá starostka jsem přesvědčena o tom, že i my politici musíme důvěřovat občanům. Proto důrazně vyzývám všechny, aby na nás rovněž dohlíželi, protože dialog probíhá oběma směry.

U příležitosti zahájení panelové diskuse občanů o energetické účinnosti bych ráda zopakovala, že se jedná o mnohem více než jen diskusní fórum nebo pracovní skupinu. Musíme prokázat, že demokracie může občanům přinést výsledky nejen tím, že budeme na základě jejich návrhů jednat, ale také prostřednictvím našeho zavedeného mechanismu zpětné vazby. Občané, kteří věnují svůj čas, aby poskytli cenný příspěvek k tvorbě našich politik, si zaslouží, abychom se na ně později znovu obrátili a sdělili jim, jak jsme s jejich návrhy naložili.

Panelové diskuse občanů jsou odvážným krokem k otevřenější, demokratičtější, participativnější Evropské unii zaměřené na občany. Jejich cílem je umožnit každému jednotlivci, aby hrál aktivní úlohu při formování naší společné budoucnosti. Mají rovněž zajistit, aby Evropa zítřka byla utvářena nejen pro její obyvatele, ale i společně s nimi, a zejména se zapojením osob, které by se obvykle tohoto procesu neúčastnily – a právě v tom spočívá důležitost náhodného výběru.

Přála bych si, abychom i v nadcházejících týdnech, kdy se do panelové diskuse plně ponoříme, pokračovali v duchu spolupráce a angažovanosti, který nás významným způsobem provázel na této cestě doposud. Společně tak můžeme postupovat na cestě k udržitelnější, energeticky účinnější a odolnější Evropě. A další panelové diskuse nás ještě čekají!